

Xalq yazıçısının yubileyə sənət hesabatı

Dramaturqun yubiley gecəsi onun yeni tamaşasının təqdimatı ilə əlamətdar oldu

Qəfildən sözləri unudur və mətnə olmayan elə ifadələr işlədir ki, elə bil, daha Şərin müttəfiqi olmaq, Yaqonun yanına inanmaq istəmir. Başqa sözlə desək, Şekspirin dörd əsr əvvəl yazdığı faciənin süjet xəttini dəyişir. Tamaşa salonuna sakitlik çökür, səsiz bir həyəcan baş qaldırır. Heç kim nə olduğunu anlamır, amma qəfildən alqışlar qopur, camaat yeni süjet xəttini qəbul edir...

Tamaşadan sonra yubiley gecəsindən aldığı yüksək sənət təəssüratını bizimlə bölüşən həmkarımız, "Mədəniyyət" jurnalının baş redaktoru, Əməkdar jurnalist Zöhrə Əliyeva bildirdi:

–"Otelloya xəyanət" əsəri tamaşaçıni teatrın təbiəti ilə bağlı düşüncələrə daldırır, bu güzgünün arxasına boylanmağa, aktyorlarla birlikdə insan təbiətini duymağa vadar edir. Baş qəhrəmanı narahət edən suallar hər birimizin duyğu və düşüncələri ilə səsleşir. Tanınmış rejissor İqar Safatın quruluş verdiyi tamaşa seyrcilərin böyük marağına səbəb oldu. Tamaşada çoxlu cəlbedici rejissor tapıntısı var, bədii ifadə vasitəsi olan gözəl musiqi səsleşir.

Çağdaş ədəbiyyatımızın görkəmli nümayəndəsi, Xalq yazıçısı Elçinin anadan olmasının 80-ci ildönümü münasibətilə şənbə günü Səməd Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Akademik Rus Dram Teatrının yaradıcı kollektivi bu sənət ocağı ilə sıx əməkdaşlıq edən dramaturqun yubileyinə onun sonuncu pyesi "Otelloya xəyanət" tamaşasını hədiyyə etdi. Yazıçının özünün, yaxınlarının, sənət dostlarının, ölkənin yaradıcılıq qurumları rəhbərlərinin və tanınmış ziyalıların iştirak etdiyi təntənəli premьера Elçinsevərlərin yubilyar ədibin yaradıcılığına böyük marağının və verdikləri yüksək qiymətin nümayişinə çevrildi.

İlk tamaşanın əvvəlində səhnəyə müxtəlif qurumlar adından təbrik əklilləri qoyuldu. Teatrın baş rejissoru, Xalq artisti Aleksandr Şarovski və Xalq yazıçısı Elmira Axundova fəxri lojada əyləmiş Xalq yazıçısı Elçini salamladılar, tamaşaçılara onun dramaturgiyasının özəlliklərindən və məhsuldarlığından, milli teatr səhnəsinə gətirdiyi yeniliklərdən söz açdılar, görkəmli yazıçı-dramaturqu ölkənin mədəni elitəsi adından səmimi təbrik etdilər. "Teatr içində teatr" formasında qələmə alınmış, meydan tamaşası üslubunda quruluş verilmiş yeni əsər böyük maraqla izləndi və müəllifin yubiley hesabatının uğurlu nümunəsi kimi qarşılandı. Sonda yubilyar səhnəyə dəvət edildi, alqışlar altında gül-çiçəyə qərç edildi, şərəfinə yubiley tortu kəsildi.

Tamaşaçılara yüksək sənət zövqü gətirmiş, Elçin dramaturgiyası ilə canlı təmas yaratmış və müasir rejissorluq fəndləri ilə ərsəyə gətirilmiş səhnə əsərinin bəzi məqamlarını oxucularımızın nəzərinə çatdırırıq.

...Reallıqla xəyal arasında sərhəd nə zaman aradan götürülür? Səhnənin işıqları söndə, pərdələr salınanda aktyorlar nə hiss edirlər? Eyni bir rol uzun illər ərzində oynamaq hansı hisslər yaradır? Bu və digər çoxsaylı suallara "Otelloya xəyanət" tamaşasına baxmaqla cavab tapmaq olar.

İlk dəqiqələrdən bəlli oldu ki, "Otelloya xəyanət" teatr içində teatr, tamaşa içində tamaşadır. Bu da Elçinin istedadlı dramaturq olması ilə yanaşı, həm də çağdaş dünya teatr proseslərinə dərin bələdliyindən və yüksək estetik zövqündən, geniş ədəbiyyatşünaslıq görüşlərindən qaynaqlanır. Tamaşada aktyorlar aktyor obrazlarını oynayırlar. Məşhur Qəmərli (Azərbaycanın Xalq artisti Məbud Məhərrəmov) özünün baş rolunu ifa etdiyi "Otello"-da 500-cü tamaşasına hazırlaşır. Onun üçün reallıqla illüziya, gerçəkliklə oyun arasında sərhəd çoxdan silinib. O, artıq kimsəni görmür: həyatında yalnız teatr var, səhnə var, bir də Dezdemonada adında məhəbbət var.

"Otello"-nun səhnədən düşmədiyi 16 ildə Dezdemonada obrazını oynayan bir

çoxları dəyişib, baş qəhrəman isə həmin ki olaraq qalıb. Qəmərli hətta özünün bütün tərəf-müqabilərinin adlarını da xatırlamır. Onun üçün onlar hamısı, olsa-olsa, Şekspirin personajlarıdır. "Sonuncu" Dezdemonada (Əməkdar artist Natəvan Hacıyeva) aktyora tələblik dövründən aşıq olub, amma o, bunu görmür...

Sirli-sehirli yad qadın (Gövhər Şabanova) Qəmərlinin yoluna çıxaraq onu məcbur edir ki, Otello haqqında düşünsün, əsl həqiqətdə onun kim olduğunu anlasın: qısqacıdır, qısqancıdır, yoxsa, sadəcə, hiyləgər Yaqonun aldatdığı birisi... Bəs, yad qadın özü kimdir – aktyorun daha bir pərəstişkarı, yoxsa mələk cildində şeytan? Bəlkə, Qəmərlinin hər bir replikasını, hər bir mizanını əzbər bildiyi pyesin süjet xəttini dəyişməyə ələməhəz o qadirdir?

Qocaman aktyor Qəmərli "Otello"-nun 500-cü yubiley tamaşasında oynamağa hazırlaşır. Baxışa dünyanın hər yerindən qonaqlar dəvət olunub, teatr tənqidçiləri resenziyalar hazırlayıb, müdiriyyət tanışları-yaxınları üçün əlavə biletlər axtarır, yer tedarük edir və həddən çox köntöy suallar verən jurnalistlərdən yaxa qurtarmağa çalışır.

...Yenə səhnə, yenə tamaşa. Budur, Otello qısqançlığına üstün gələrək, həddən artıq tanış olan bu sözləri deməlidir: "Sən gecə dua etdinmi, Dezdemonada?"

Elə aktyor heyəti də möhtəşəmdir. Lüdmila Duxovnaya və Məbud Məhərrəmov kimi sevimli xalq artistlərini səhnədə növbəti dəfə, həm də Elçin kimi sevimli bir dramaturqun yubiley gecəsində müəlliflə səhnədə görmək paytaxtın mədəni elitəsinə xüsusi zövq verdi. Tamaşaçılar da Məbudla bərabər, əzabverici şübhələrə, həyəcanlara qatıldılar, Aristotel demiş, mənəvi təmizlənmə keçirdilər. Əməkdar artistlər Salman Bayramov, Natəvan Hacıyeva, İlna İmranova, aktyorlar Yaroslav Trifonov, Gövhər Şabanova və digərləri də rollarının öhdəsindən məhərtlə gəldilər. Bütün bunların nəticəsidir ki, tamaşa dəfələrlə sürəkli alqışlarla qarşılandı. Elçin dramaturgiyası öz orijinallığı və sirli bir cazibəsi ilə bu axşam bir daha sənətsevərlərin duyğu-düşüncələrinə hakim kəsildi.

Teatrsevər həmkarımızın verdiyi maraqlı məlumatla əlavə olaraq qeyd edək ki, tamaşanın quruluşçu rəssamı Humay Həsənova, dekorasiya rəssamı Əməkdar mədəniyyət işçisi Aleksandr Fyodorov, kostyum üzrə rəssamı Səməra Axundova, xoreoqrafı Raulə Türkanlıdır.

**Tahir AYDINOĞLU,
Əli NƏCƏFXANLI,
"Xalq qəzeti"**